

Gemeente van onze Heer Jezus Messias

1. 'We moeten allen voor de rechterstoel van Christus verschijnen', zegt Paulus.

Om maar met de deur in huis te vallen, gemeente: Geloof u daar nog in, in zoiets als het gericht, het oordeel? Dénkt u daar wel eens aan? Denkt u wel eens: hoe zal dat zijn: staan voor de rechterstoel? Of denkt u dat helemáál niet meer? Is dat gewoon geen thema meer, om het zo maar eens te zeggen.

Er waren tijden dat mensen er geweldig mee bezig waren. We hebben allemaal wel eens zo'n afbeelding gezien van het gericht: allemaal kronkelende, naar beneden tuimelende mensen met van pijn verwrongen gezichten. Maar je hoeft niet terug naar de Middeleeuwen. Maarten 't Hart schrijft dat hij als kind niet met zijn vriendje op één weiland durfde te spelen, want er zullen er twee zijn op één akker, de één wordt aangenomen, de ander achtergelaten (Lucas 17:34-36).

De gedachte aan het Laatste Oordeel heeft niet zelden het geloof van mensen gedomineerd én vervuld met een donkere, onbestemde angst. En precies dáárom hebben velen er nu meer dan genoeg van. 'Geloof zál niet doortrokken zijn van angst, en dat gebeurt als je je de hele tijd moet pijnigen met de vraag: Wat wacht mij straks? Wat zal God van mij vinden? Dat is om van te huiveren. Dat zet je hele leven in mineur.'

Maar anderen aarzelen. Er stáán toch verhalen in de bijbel over een Heer die terugkomt om rekenschap te vragen. Daar moet je niet aan voorbijlezen. De Schrift is nu eenmaal geen boekje van teksten die jou wel liggen.

En bovendien: God - die jouw Schepper is - God mag toch op een gegeven moment vragen wat je met je talenten hebt gedaán? Ja, stel je voor dat God dat níet doet, dat Hij zegt: 'Ach, eigenlijk kwam het er niet zo op aan wie je was en wat je deed.' Welbeschouwd is dat óók een verschrikkelijke gedachte. Gerard Reve heeft dat eens verwoord in een kort, hard en cynisch gedicht. Het heet 'Roeping'. Hij schreef het toen hij onder de indruk was van de belangeloze toewijding van een aantal religieuzen.

*Zuster Immaculate die al vier-en-dertig-jaar
verlamde oude mensen wast,
in bed verschoont, en eten voert,
zal nooit haar naam vermeld zien.*

*Maar elke ongewassen aap die met een bord:
dat hij vóór dit, of tegen dát is,
het verkeer verspert,
ziet 's avonds reeds zijn smoel op de teevee.*

Toch goed dat er een God is.

2. Gemeente, ik hoor bij die aarzelende mensen, bij die mensen die weten dat er héél veel onheil is aangericht als er geschermd werd met het laatste oordeel, maar die de gedachte níet willen loslaten, dat God de geschiedenis van de mensen en elk mensenleven volstrekt serieus neemt, en dat dat goed is, dat er dan récht-gedaan wordt.

Ik zou er echter op een ándere manier over willen spreken, over het gericht. Ik bedoel: dat eindgericht moet niet náást het evangelie staan. Zo van: hier heb je het evangelie en dan heb je ook nog het gericht. Dan klopt er iets niet. Het moet erin passen, het gericht ín het evangelie, in de tijding van vreugde. Maar kan dat? Spreken over het gericht als een tijding van vreugde? Kan dat?

Gemeente, u moet eens horen wat Paulus zegt. Het valt op dat wanneer hij spreekt over het gericht, over de rechterstoel van Christus, dat dit helemaal niet staat in context van één of andere donderpreek. Integendeel! Hij schrijft: 'We blijven altijd vol goede moed. Wij leven hier op aarde in vertrouwen en dat is vol te houden omdat je naar iets toeleeft en dan niet alleen naar het moment dat je bij de Heer je intrek mag nemen, maar óók naar het moment dat je voor de rechterstoel van Christus verschijnt.'

Uit niets blijkt dat dit Paulus met vrees vervult. Sterker nog, in heel zijn betoog zit iets van een drang, een verlangen, een beweging dáár naar toe. En geen woord over verkiezing of verwerping, over een weegschaal die door kan slaan naar de verkeerde kant. Dat is níet in het geding. Nee, het gaat over het verschijnen, over het openbaar worden van hemzelf en alle mensen. En als ik Paulus goed versta, is dat iets om met vreugde naar uit te zien. Met vreugde? Voor de rechterstoel van Christus sta je toch danig te kijk? Christus, de rechter, Hij zal je toch doorzien, dieper dan jij jezelf doorziet?

Is dat niet angstaanjagend? Zou kunnen, en Paulus zal het ook niet ontkennen, maar tóch ervaart hij het uiteindelijk als iets bevrijdends. Hoe kán dat?

3. Kijk, in ons leven liggen goed en kwaad zo vaak hopeloos door elkaar. Het zoet vermengd met gal. Wat kennen we onszelf vaak slecht. Wat zijn we vaak onszelf kwijt, van ons zelf vervreemd. Dan ontdek je dat je zelfs je eigen standpunten niet vertrouwt. Dan ben je met jezelf verlegen. We nemen een neiging naar het kwade waar, maar ook een hang naar het goede. Maar wat is het kwade en wat is het goede? Dat weet je vaak niet.

- Je sjouwt je een ongeluk voor vluchtelingenwerk, je bent er dag en nacht mee bezig, totdat je ineens inziet dat je daarmee je verantwoordelijkheid naar je gezin uit de weg gaat.

- Je verkondigt met verve een behoudend standpunt, je wilt alles bij het oude houden, maar als je eerlijk bent komt dat vooral voort omdat je bang bent om je te verdiepen in nieuwe ontwikkelingen. Die vind je bedreigend en je leven zou daardoor wel 's overhoop kunnen komen te liggen.

- Je hebt een hoop kritiek op de kerk en de dominee, maar je hebt niet door dat daar achter verdriet ligt dat het geloof een beetje door je vingers is gegleden en dat je het je allemaal niet meer zo aanspreekt als voorheen.

Wie van ons voelt zijn eigen motieven helemaal zuiver aan? Het echte en het onechte? Het ligt vaak zo verraderlijk naast elkaar/door elkaar. Wie ben je, jij mensenkind, van waaruit handel je, wat zijn je diepste motieven? Ken je ze? Zijn ze altijd te vertrouwen?

4. Welnu, Paulus zegt dan dat dát openbaar wordt voor de rechterstoel van Christus. En hij vindt dat uiteindelijk een bevrijdend vooruitzicht. Zeker, het gaat om het oordeel over ons leven, over wie wij waren en wat wij deden, hetzij goed, hetzij slecht, maar dat goede en dat slechte, wat in ons leven zo vaak door elkaar ligt, dat wordt in het licht van Christus helder, doorzichtig, gescheiden van elkaar. Het is alsof je jezelf op een röntgenfoto ziet. Kijk, daar ligt de bron van de kwaal, maar dáár niet. Dat was zo slecht nog niet, dat waren onterechte schuldgevoelens. Je zou kunnen zeggen: eindelijk zal de mist optrekken waarin we hebben geleefd. En Paulus ziet daar naar uit. Hij is van mening dat wanneer zijn bestaan volkomen wordt doorgelicht, dat hij dán pas tot zijn recht komt. Hoort u: tot zijn recht. Dáár gaat het om: dat mensen eindelijk tot hun recht komen. Zeker, de waarheid komt aan de dag, ook schijn en leugen. En misschien is dat ook wel om door de grond te zakken, maar Paulus zegt: uiteindelijk is dat tóch bevrijdend!

5. Gemeente, wat Paulus op zijn wijze zegt over het oordeel als een uiteindelijk bevrijdend iets, dat zien we terug, geïllustreerd in dat oudtestamentische verhaal dat we ook lezen. Het ging over ruziënde vrouwen. Ze hebben een kind zonder vader. Het ene kind is doodgedrukt en het andere leeft...en dat is een verwarring die 's nachts is ontstaan. En de ene vrouw is in de duisternis opgestaan en heeft de werken der duisternis verricht. Ze verwisselt haar dode kind met het levende kind van de ander. En dan komen ze beiden bij de koning, met hun leugen en met hun waarheid. En dan doet de koning rechtspraak. En dan horen we dat in dat oordeel de ware moeder zichtbaar wordt, openbaar wordt als degene die kiest voor het leven.

Wie is de ware en wie is de valse moeder? Ik meen, dat zijn wij zelf....die twee vrouwen.....dat zijn wijzelf.

De bijbel zegt vaak en voortdurend, dat wij twee gestalten in ons dragen... 'zwei Seelen in unserer Brust'.

Wij zijn Kaïn en Abel. Het is zó herkenbaar. Wij zijn Jakob en Ezau, Saul en David, de ene verloren zoon en de andere. Wij zijn tweërlei. En hier, in dit verhaal zijn wij die twee vrouwen. Wij allemaal. Wij zijn geen mensen uit één stuk. Wij staan in het oordeel als mensen die tweërlei zijn. Wij dragen de leugen en de waarheid, de dood en het leven. En er is een rechtspraak voor nodig om die twee van elkaar te scheiden.

En zoals door het oordeel de ware moeder zichtbaar wordt, zo wordt door het oordeel zichtbaar wie wij in werkelijkheid waren, ons oorspronkelijk gezicht én de verwording.....en dat gescheiden van elkaar.

Ik denk bij het oordeel dan ook niet zozeer aan twee mensen, de verkorenen en de verlorenen, maar aan de twee mensen in onszélf.

6. 'Zacheüs', zegt Jezus, 'kom vlug naar beneden, want vandaag moet ik in jouw huis verblijven.'

En wat gebeurt er dan? In het licht van Christus ziet Zacheüs ineens wie hij is: een afperser, een miezerig, misselijk mannetje. En Jezus? Hij ontkent het niet, maar Hij zegt óók: "je bent een zoon van Abraham."

Ineens wordt dat in dat huis van Zacheüs, staande voor Christus, allemaal duidelijk, dood en leven, goed en slecht, maar niet langer dóór elkaar, maar helder, gescheiden. Het verhaal van Zacheüs is het verhaal van de mens voor de rechterstoel van Christus! Schrikwekkend? Vooral iets bevrijdends.

Het hebberige, het hoogmoedige, dat zelfzuchtige, dat onverschillige en oppervlakkige in ons, dat gaat eráán. En gemeente, misschien heeft God daar wel tijd voor nodig, ook na de dood, om te vervolmaken wat Hij hier begon. Ik vind de gedachte van die oude kerkvader Origenes altijd zo aansprekend die benadrukte dat wij herschappen zullen worden naar het beeld van Christus en dat je dus heel goed op dat woord 'herschappen' moet letten. Dat gaat niet zomaar.

Origenes spreekt daarom over een weg, een louteringsweg, misschien wel een heel lange, door het oordeel heen. 'Denk maar niet dat je op je klompen de hemel binnenkomt, dominee', zei een oude vrouw ooit eens tegen mij. En zo is het. Zo is het helemaal. Er valt heel wat te herscheppen.

7. Gemeente, het is misschien gek, maar ik voel me vanochtend wel een beetje staan. Ik bedoel: het is bepaald niet ín om te preken over het oordeel. En sommigen willen er écht nooit meer van horen, akelig als ze zijn geworden van de verschrikkelijke wijze waarop er vaak over gesproken is. Maar stel: God is de alles goedvindende lieve Heer? Is dat een bron van hoop? Jeremia klaagt: 'Waarom is de weg van de onrechtvaardigen zonder zorg?' En hoeveel roepen in deze wereld niet: 'Hoelang nog?' Het wachten is op het moment dat de dingen worden réchtgezet, want het gaat er krom en scheef toe, in ons eigen leven en in onze wereld. Toch goed dat er een God is!

8. In een roman van Gerrit Krol plegen twee jongens een moord. Ze worden er niet voor gestraft. De advocaat kon slinks aantonen dat zij onschuldig waren. Maar als die jongens op vrije voeten komen, voelen zij die vrijheid als een verschrikkelijke leegte. Nee, ze lopen niet fluitend door de stad, zoals andere schuldigen. Ze hebben last van hun geweten, en ze voelen: niet alleen aan hun slachtoffer en de nabestaanden, maar ook aan hén werd geen recht gedaan. Ze kunnen er niet mee leven. Als justitie hen dan geen recht doet, besluiten ze het vonnis maar aan zichzelf te voltrekken en beiden lopen het water in en verdrinken. De geschiedenis is geen goede rechter. Als er geen uiteindelijk en definitief oordeel komt, dan blijft de aarde een bezoedelde aarde en dan blijven mensen in alle eeuwigheden met hun schuld opgescheept. Dan is er ook geen vergeving. Dan is er geen recht voor al die mensen die als vliegen tegen de wand werden doodgeklapt, én geen recht voor plegers van zinloos geweld. Zonder het openbaar worden voor de rechterstoel van Christus triomfeert de beul over zijn slachtoffer én triomfeert het boze van de beul over het kind dat ook hij is geweest.

Iemand dichtte:

*“Misschien zou je het jezelf gemakkelijker maken
als je je de mensen terug kon denken als kinderen
dat om die en om die eens een moeder wakker heeft gelegen
dat een vader trots als een pauw met ze ging wandelen
dat ze een vingertje knelden tussen de deur
en huilden om een bloedende knie
en dat ze eens in de eerste klas hebben gezeten
een veel te groot potlood in het knuistje.”*

Wat kan er veel met mensen gebeuren. Verschrikkelijke dingen. En dat laat God niet onverschillig. Dat kan je lastig of beangstigend vinden, maar Paulus verheugt zich over die God die ons leven serieus neemt, die niet zegt: 'Ach, het liep nu eenmaal zo' of zoiets, .. die het de moeite waard vindt schoon schip te maken. En is dat eigenlijk niet een diepe troost, al zal dat misschien hardhandig aankomen, dat Hij ons zo reinigt van al onze ongerechtigheden? Wij doen ertoe. Het is toch eigenlijk het enige waarop wij hopen, het laatste waarnaar wij uitzien, dat Hij het werk van Zijn handen niet laat varen, maar voltooiën zal, dat wij herschapen zullen worden naar hoe wij zijn bedoeld, dat is naar het beeld van Christus.

In dát licht is het oordeel een bevrijdend perspectief. Goede tijding. Evangelie. Toch goed dat er een God is.

Amen.

Schriftlezingen: 1 Koningen 3:16-28, Lucas 19:1-10, 2 Korintiërs 5:6-10

*2^e Zondag van de Voleinding, 16 november 2008
Bethelkerk, Den Haag-Loosduinen
ds. Kees Burger (Mijdrecht)*